

«Қазақстанның инвестициялық ахуалы және инвестициялық тартымдылығы» тақырыбындағы Үкіметтік сағаттың ҰСЫНЫМДАРЫ

(2023 жылғы 29 мамыр, Парламент үйі, Астана қ.)

Үкімет сағатын өткізудің мақсаты ағымдағы инвестициялық ахуалды және онымен байланысты проблемалық мәселелерді, инвесторлар үшін тартымдылық факторларын, инвесторлармен жұмыс істеу тәсілдерінің өзгеруін, тиісті заңнамалық өзгерістерді әзірлеу және қабылдау қажеттілігін талдау болып табылады.

Қатысушылар ұсынған материалдарды талдау негізінде, сондай-ақ өткізілген Үкіметтік сағаттың нәтижелері бойынша Қаржы және бюджет комитеті мыналарды:

1. Қазақстан Республикасының Үкіметіне:

1) инвестициялық келісімшарттар шеңберінде инвесторлардың қарсы міндеттемелерді көздеу;

2) инвесторлардың инфрақұрылымды жүргізуге жұмсаған шығындарының бір бөлігін өтеу жөніндегі мәселені қарастыру;

3) жасалған уағдаластықтар шеңберінде (сот органдарының шешімі бойынша жағдайларды қоспағанда) атқарушы органдардың бұрын қабылданған міндеттемелерді негізсіз қайта қарауына тыйым салуды заңнамалық тұрғыда бекіту;

4) инвесторлардың шағымдарын тиімді қарау, сондай-ақ олардың мәселелерін сотқа дейінгі тәртіппен шешу мақсатында инвестициялық омбудсменнің орынбасары лауазымын Премьер-Министрдің орынбасары деңгейінде енгізу арқылы Инвестициялық омбудсмен институтын күшейту;

5) инвесторлар үшін түйінді жағдайларда (желілерге қосылған кезде, жер учаскелерін жалға алу, рұқсаттар, қаржылық қолдау және т. б.) іс-қимылдың қадамдық алгоритмдері болып табылатын инвестициялық қағидалардың жиынтығын қалыптастыру;

6) шикізатты Қазақстанда кейінгі қайта бөлулерде қалдыруды, пайдалы қазбаларды әзірлеушілердің міндеттемелері бойынша мәселені қарастыру. Шикізатпен қамтамасыз ету шетелдік бизнестің Қазақстанға инвестициялау туралы шешім қабылдаудағы аса маңызды факторлардың бірі болып табылады;

7) тұтыну әлеуетін ескеретін техникалық шарттар берудің бірыңғай регламентін бекітуді қамтамасыз ететін тиісті құқықтық актілер қабылдау. Инвестор инвестициялық жобаларды іске асырған кезде желілерге қосылудың техникалық шарттарын алудың қиындығы туындайды. Бұл проблема энергиямен жабдықтаушы компаниялардың

кейбір өкілдерінің монополиялық жағдайды теріс пайдалануы себебінен де, желілерге қосылуға техникалық шарттар беру кезіндегі қызметтің ашықтығын реттейтін нормативтік базаның жетілмеуі себебінен де туындайды;

8) қолданыстағы теміржол инфрақұрылымын дамытуға жеке инвестициялар тарту тетігін әзірлеу. Қазақстанда теміржол инфрақұрылымының жоғары тозуы 70% - дан астам. Қазіргі уақытта айтарлықтай қаржылық шығындарды көздейтін теміржол инфрақұрылымын жаңғырту талап етіледі, заңнамалық деңгейде қолданыстағы теміржол инфрақұрылымын дамытуға отандық инвесторларды тарту тетігі жоқ;

9) шетелдік жұмыс күшін тарту жөніндегі комиссияны қараудың тоқсан сайынғы мерзімі белгілеу;

10) шартты шығындардың болмауына байланысты бюджеттің шартты шығындары бойынша РБК-мен келісу рәсімі алынып тасталсын, өйткені пайдалануға берілген сәтке дейін жаңа жобалар салық салынатын қызметті жүзеге асырмайды;

11) бәсекеге қабілеттілікті арттыру және күрделі жобаларды әзірлеуге қосымша инвестициялар тарту үшін жағдайлар жасау және мұнай химиясы, мұнай өңдеу, ЖЭК және электр энергетикасы сияқты салаларда инвестициялық тартымдылықты арттыру мақсатында мынадай мәселелерді қарау ұсынылады:

- мұнай-газ химиясы және мұнай-газ өңдеу жобалары үшін pre-feed және feed (жобаны инвестициялау алдынала зерттеу, базалық модельдеуді, жобаны әзірлеуді, жобаны іске асыру шығындары мен уақытын бағалауды қамтиды) пакеті болған кезде жобалау алдындағы құжаттаманы әзірлеу қажеттілігін болдырмау;

- инвесторларды тікелей іріктеу шеңберінде, оның ішінде әлеуетті инвесторлармен жобаларды іске асыру шарттарын пысықтау арқылы электр станцияларын салу жөніндегі шараларды және стратегиялық әріптестерді айқындау бойынша даярлаудың жаңа тетігін құру.

2. Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігіне:

1) Қазақстандық даму институттарынан қаржылық ынталандыру шараларын алмай іске асыруға дайын жаңа жоғары технологиялық (орта және жоғарғы шегі) өндірістік жобаларды тарту мақсатында жаңа қолдау шараларын көздеу;

2) өнеркәсіпті дамыту қоры шеңберінде өңдеуші өнеркәсіп жобаларын жедел қаржыландыру мақсатында талап етілетін нормалардан «Қазақстандық мемлекеттік-жекешелік әріптестік орталығы» АҚ-дан экономикалық сараптаманы алып тастау;

3) басым жобаларды іске асыру барысын оңтайландыру үшін заңнамалық деңгейде мынадай рәсімдерді қатар жүргізуді:

- ЖСҚ әзірлеу және келісу;

- құрылыстың басталуы;
- экологиялық қорытынды алу (тек орташа, шамалы және минималды әсер ететін жобаларға);
- даму институттарымен қаржыландыруды (ҚДБ, ҚДҚ) көздеу.

3. Қазақстан Республикасының Цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігіне заңнаманың шеңберінде іске асырылуы қазақстандық және халықаралық компаниялардың қатысуымен коммерциялық операциялардың тиімділігін арттыратын халықаралық цифрлық қолтаңбаны қолдану жөніндегі пилоттық жобаны енгізуге қатысты мәселені пысықтау.

4. Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрлігіне «Қазақинвест «ҰК» АҚ - мен бірлесіп трансұлттық компанияларды (бұдан әрі-ТҰК) тарту жөніндегі жұмысты жалғастыру. Ресей Федерациясынан ТҰК релокациясы және ірі шетелдік компанияларды тарту бойынша одан әрі жұмыс шеңберінде жобаның орналасқан жерін, қолданыстағы заңнама шеңберінде мемлекеттік қолдау шараларын қамтитын облыс әкімдіктерімен бірлесіп пакеттік инвестициялық ұсынысты одан әрі пысықтау үшін импортты алмастыру және экспортты дамыту жөніндегі өнімдер тізбесін талдау негізінде компаниялардың тізімі айқындасын;

5. Қазақстан Республикасының Сауда және интеграция министрлігіне сауда саясатының тұжырымдамасын әзірлеу. Ол сауда қатысушылар үшін қауіпсіз және жайлы жағдайлар жасауға, сауданың заманауи және ұйымдастырылған форматтарын дамытуды ынталандыруға, оны ағартуға, «көлеңкеден» шығаруға және бағаны тұрақтандыруды қамтамасыз етуге бағытталуы тиіс **ҰСЫНАДЫ.**